

Er tað mín skyld?

Eg havi einki við hetta valstríð at gera, og havi eg ikki ætlað mær at leggja uppí stríðið, men tá Pauli Ellefsen í Dimmalætting 23. oktober saman við øðrum gevur mær skyldina fyrri, at veljararpir ikki kunnu fáa at vita hvar «alternativi politikkurin» hjá sambandsflokkinum er, vil eg to gera eina viðmerking.

Tað er rætt, at eg var við í samráðingarnavnini hjá javnaðarflokkinum, sum var á fundi við sambandsflokkin, tá Pauli Ellefsen ikki slapp at lesa upp úr sínum «samráðingarppluggi». Tað er ikki rætt, at vit ynsktu at samráðast um eitt dulnevnt lesarabrev, men tað er rætt, at vit ynsktu, at leiðslan í sambandsflokkinum skuldi siga, at hon ikki tók undir við innihaldinum í hesum lesarabrevi. Tað var einasta treytin sum sett varð fyrri at samráðast við sambandsflokkin um eitt politiskt samarbeiði.

Tá leiðslan í sambandsflokkinum ikki vildi hetta, mettu vit, at tað var nyttuleyst at samráðast um eitt samarbeiði, tá hetta neyvan kundi verða alvorliga meint frá sambandsflokkinum. Eitt samarbeiði kann nevnlíga ikki byggjast uppá illgitingar.

Tað eru tey, sum halda, at tað hevði nú verið stuttligt at fingið at vita hvat stóð í samráðingarpplugginum frá sambandsflokkinum, tí javnaðarflokkin kundi við altíð siga nei til samarbeiðið aftaná aftur. Hertil er to at siga, at um einingin samgonga varð blivin burturúr kortini, meti eg, at vit ikki høvdu rætt at fara til almenningin við upplægginum frá sambandsflokkinum.

Harimóti kann eingin forða fyrri, at Pauli Ellefsen alment kunnger innihaldi í samráðingarpplugginum.

Eg haldi ikki, tað er rætt at skuldsæta meg fyrri at hava

ábyrgdina av, at veljararnir, tá teir skulu fara til valborð, ikki vita hvar «alternativi politikkurin» hjá sambandsflokkinum er. Í einum øðrum blað hevur eitt annað valevni hjá sambandsflokkinum boðað frá, at tann «alternativi politikkurin» skulu veljararnir fáa at siggja, tá sambandsflokkin er komin í landsstýri.

Mær tykir, at hetta er í seinra lagi, tá flokkurin nú hevur havt umleið 2 ár til at greiða frá hesum politikki.

Eg kundi hugsa mær, at teir veljarar, sum ynskja ein annan politikk enn tann, sum førður hevur verið, hava stóran áhuga fyrri at fáa kunnleika til hvat tað er sambandsflokkin vil, og tað er tí skeiðt imóti hesum fólki ikki siga teimum frá tí, so tey vita hvat tað er tey velja.

Tórshavn, 27. oktober 1980
Kári D. Petersen, advokatur

Viðmerking til O. F. Joensen

Nú havi eg lisið nakrar av teimum eftir hondini nógvu greinum, sum O. F. Joensen hevur skrivað upp undir valið, og eg má siga, at litið innihald er í, og ógvuliga sjálmvotsgjafir.

Í einari grein finst hann at tjóðveldisflokkinum, sum hann sigur einki ítekkiligt hevur at vísa á av loysingar-programmi sínum eftir seks árum í landsstýrissamgongu, meðan hann í eini aðrari grein brigdar javnaðarflokkinum og tjóðveldisflokkinum fyrri at hava framt nógvur yvirtekur. Hvussu skal hetta skiljast? Hvar er logikkurin? Av sonnum ein paradoksar hugsanarháttur.

Í eini aðrari grein finst hann at, sum sagt varð í eini oddagrein í Sosialinum, at í teimum londum, har javnaðarflokkin var sterkur og hevði leiðsluna um hendi, vóru kommunistaflokkar smár ella ongir.

Hattar váttr O. F. Joensen og fantaserar víðari, at tað er tí at javnaðarflokkin er ein kommunistiskur flokkur. Hetta er ikki beint.

Javnaðarflokkin er ein sosial-demokratiskur flokkur. Ein kann tí vanda spurninginum á høvdið: Hvussu so við teimum fasistisku, nasistisku og rasistisku kreftunum? Kenna heis seg nógv væl umboðaðar í sambandsflokkinum, fólkaflokkinum og hinum høgrevendu flokkunum? Óivað!!!

Í eini aðrari grein, sum nevnt «Liberala hugsjónin í menning millum tey ungu», skrivur O. F. Joensen m.a.: «Sosialisman er góð í tilfáturskomum londum til at fáa lík at koma upp undan fátækradøminum».

Her er O. F. Joensen á rættari leið. Tað gleði meg, at O. F. Joensen sær tað góða í sosialismum. Um tað bara er í tilfáturskomum londum,

at sosialisman er góð, loyvi eg mær at ívast í at trúgva.

Men kanska hann meinir, at Føroyar eru eitt tilfáturskomuð land, eftir at sambandsflokkin ella fólkaflokkin — uttan javnaðarflokksins medvirkan — hava stýrt? Í tilfátursfari vil eg siga, at O. F. Joensen hevur rætt. Tá krevst eitt stýri við javnaðarflokkinum við róðrið at rætta alt upp aftur.

Annars rennur mær tað í huga, sum O. F. Joensen segði fyrri nekrum døgum síðani: «Tað ræður um, at tað ein skrivur, hevur so litið innihald sum møguligt, so at eingin leggur í at svara aftur».

Hetta sýnist mær at vera hevduðssjónarmið sambandsflokksins og vil eg mæla øllum Føroya fólki til at seta kross við javnaðarflokkin!

s. j.

Sálarlig neyðtøka

»Mótaframsýning« í SMS. Í góðveðrinum leygardag in spákaðu vit okkum, dótturin og eg, niðan í SMS. Orsøkin var, at har skuldi verða mótaframsýning, og tá onkur vinkona hjá dóttirini skuldi ganga mannequin henda dagin, vildi hon fegin siggja hetta.

Nú er mótaframsýning av tí slagnum, sum verður frámført í SMS nakað av tí mest andstyggligasta og havi verið fyrri, men kortini vildi eg ikki forða dóttur míni í at siggja og gera sær sínar egnu metingar um hetta.

Hópin av fólki var saman-komin í helli, har eisini er møguleiki at seta seg niður og fáa okkurt til matna ella ein kaffimunn. Leygardagur var, og partur av teimum sum sattu við borðini vóru mannfólk, sum skiliga høvdu verið úti og stutt-leika sær um náttina, og kanska onkur teirra ikki høvdi havt stundir at fáa blund í eyguni, tí nú sattu teir í hvussu so er og smådurvaðu.

Brølandi tónleikur frá hátalarnum settu mótaframsýningina og vaktu teir durandi við ein brest. Tað gjørdist so hvírt sum í grøini, tá ein danskur frásøgu-maður byrjaði at tala í eini mikrofoni, samstundis sum tað fyrsta konufólkið kom bótandi inn á pallin. Við stalandi eygnaðrá og ívnum hári, sum var sett á sneið omanfyri annað oyra, småstættið hon aftur og fram á pallinum, alt meðan hon royndi at finna steivið í brølinum frá hátalarnum.

Yvaleyrt var gongulagið so ónatúrligt, tá tann fótubúni sum «mótin» í SMS fyriskrivaði, ikki var av tí slagnum, sum fólk annars eru von at ganga í. Sum sagt var hvírt í mannamúgvuni, alt meðan fleiri og fleiri komu til av larminum frá hátalari og frásøgumanninum. Ein maður, sum kom gangandi við einum kóki av knettum og eini hálvri guleið í hondini, slapp sær til bords, uttan at nakar gáðaði eftir tí. Tá konufólkið við ívnum hári, stívum stalandi eygum og

tverligum verumáta vóru farnar av pallinum, komu tvær smágentur inn. Ikki so, at tað vóru ófittar á at líta, men bert so syrgiligt at siggja, hvussu tað hermu eftir teimum vaksnu og royndu at snara kroppinum til eggjandi tónleikin, alt meðan tað royndu sjón besta, at vísa klæðini fram, sum tað vóru ílatnar. Prisdæmi og snið og evni var skrála yvir mannamúgvuna, meðan vit fingi at vita, hvat var seinasta nýggja fyrri smágentur at lata seg í.

Eg undrist yvir, at foreldur vilja geva loyvi til slíka misnýtslu av smáu børnum teirra. — Tað átti veruliga at verið ein vernd fyrri børnum, sum bennaði, at slíkt kann fara fram í okkara tíð. Vónandi er tað ikki so, at børni eru lokkaði fram á pallin við tí fyrri eyga, at tey kunnu ognar sær hesi klæðið afturfyrri?

Framvegis brølandi tónleikur og dansk rødd, sum hálovar útlendsku framleiddu verurum. — har var eingin færoyisk vera á hesum sinni.

Til slíkar framfærslur hendir tað altíð, at tá fyrsta forvitni er av, so byrja fólk aftur at tosa, tí nú eru sjón og hoyriviðnið doyvt av tí sum fær fram á pallinum. Soleiðis var eisini hesuferð, og fólk byrjaðu at reika fatur og fram, onkur fór at keypa sær okkurt til matna ella at drekka, og tey minstu børni, sum vóru koyrd oman at keypa sær ein is, so mammann ella barnagentan kundi sita í friði eina løtu, koma nú aftur í helli.

Men nú kom bráðliga vend í aftur, tí tvær fittir smådreingir umleið átta, tiggju ára gamlir komu inn sann á pallin! Eg bæði ógvadist og undraði. . . Hvat fær tvær raskar smådreingir í allarbesta veði ein leygdag fyrrapart av ganga mannequin í SMS? — Tankar mínir ferðast í Havnadar, niðan á Ítróttarvøllin og út á Baccalao, har væl bar til at standa við tráu ein slíkan góðveðursdag???

Hetta var mær ovboðið, og eg haldi í álvara, at tað átti at verið eitt tjak um,

hvørt tað skal verða loyvt at misnýta smábørn til slíkar framfærslur. Er tað ikki nekur forðan fyrri, hvat vit misnýta okkara børn til. — bæði av líkum og ólíkum? Hvar hevur ábyrgdina, tá foreldur ikki hava skil fyrri, at børn teirra verða útnýttá so stórliga? Onkur vil halda, at tá tey vaksnu ganga á odda í hesum hurlivasanum, so kunnu børnini eisini, men her er kortini ein munur, tí neyvan hevur eitt barn stóri áhuga at ganga mannequin í SMS enn at fara út at spæla. — Um so er, so undirbyggja foreldrið nakað í barninum, sum tað í hvussu so er ikki hevur nakað gott burturúr.

Er tað óleivnari í øllum førum, at gera slíkar mótaframsýningar? Tað haldi eg kortini ikki, tá hetta hevur verið gjørt aðrastaðni áður, á meiri smiligan hátt. Her vóru eisini ung og børn umboðaði, men tá vóru eisini fólk í øllum aldri, av báðum kynum við.

Henda framfærslan vísti, at tá allir aldursbólkar og útsjónir — tað veri seg eiddi fólk, ung, tjúkk og klæn — vóru umboðað, egjaði hetta ikki til ómenniskjansligar ímyndir, eins og hendan var bæði upplýsandi og undirhaldandi, uttan at nakar persón á pallinum varð gjørdur til óveruligar verur.

Hetta var tað, tú fekk burturúr mótaframsýningini í SMS. Tú fekk eins og ímyndað, at um tú keypti hesi klæðini, sum voksdukkunar vóru ílatnar, so gjørdist tú eins undirfegur sum tær. Sannleikin var heldur, at konufólki á pallinum vóru stívar og ónatúrligar. Tær vóru bert til eitt, nevnlíga at selja!

Veruleikin var, at konufólkið meira vísta tað. Várhara høvdi skapt, enn klæðnapplæggingi, og hetta er eftir míni meting, sálarlig neyðtøka. At børni vóru við í hesi forgyklæða handilsliga umhvervinum, haldi eg vera forkastligt.

Dagny Joensen
Bláðkvinnu

Hugskot — ítriv

Líka síðan 1906 hevur tað verið klandur millum Sambandsflokkin og Sjálvstýrisflokkin, um vit skulu vera saman við Danmark ella um vit skulu ríva leyst frá Danmark. Og tað bleiv litið og einki gjørt við Føroyar av somu orsök.

Í 1928 kom Javnaðarflokkin inn á ting, og segði, at nú kundi vera nógv mikið við tí klandrinum, og legði eitt uppskot fyrri og annað eftir til frama fyrri Føroyar, men øll fullu.

Í 1948 fekk so Javnaðarflokkin — við hjálp frá øðrum — ta heimastýrslig, sum vit hava í dag. Høvði Javnaðarflokkin ikki verið so íðin tá, so kanska høvdu vit loysing — ella framvegis amtsstjóðuna — í dag.

Undir krígunum fekk Javnaðarflokkin við hjálp frá

øðrum sett ein landshandil á stovn. Hesin landshandilin kundi selja tær sokallaðu neyðsynjarverurnar nógv biligari við tað at lögtingið gav stundir. Men tað munnu hinir flokkarnir hava hildið vera ov gott, tí tá kríggj var av, bleiv hesin haldil aktivt við hjálp frá øllum flokkum so legði tað ljóðar — eisini Tjóðveldisflokkinum, meðan Javnaðarflokkin vildi varðveita landshandilin.

Tann núverandi Landshandil er sum kunnugt ein privatur handil.

Tað, sum Dimmalætting skrivur um kommunismu, passir ikki. Javnaðarflokkin er ein sosialdemokratiskur flokkur við tí vakra færoyske navninum «Javnaðarflokkin». Tann, sum ikki veit munin millum kommunismu og sosialdemokratismu, hevur ikki skil upp á politikk.

Tað, at Smyril skal sigla uttanlands er so líkatil. Hinir flokkarnir vilja hjálpa nekrum stórmonnum, meðan javnaðarflokkin vil hjálpa tí minniment.

Aldursrentan var, tá Sambandið og Gamla-sjálvstýrið ráddi, ein tátu. Ikki fyrr enn Javnaðarflokkin kom sterkur inn á ting í 1958 við átta monnum, eydnaðist tað at fáa sosiallóggevna, sum nú er í gongum.

Tjóðveldisflokkin vil ikki hava pengar úr Danmark til sosiallóggevna — um nakar ívast, kann hann lesa 14. ánda nr. 68 frá í ár. Um skuldi blivið, bleiv fólkapensjónin tað hon var, tá Sambandið og Gamla-sjálvstýrið ráddi úr Føroyum.

Javnaðarflokkin hevur

gjørt nógv fyrri Føroyar. Hann hevur við stríð og strev fingið hjálp frá øðrum flokkum. Allir flokkar uttan Javnaðarflokkin eru borgarligir flokkar.

Stríðið stendur enn — sum á Danbjørg'sa døgum — millum sosialismu og kapitalismu. So einkult er tað.

Sambandið situr í andstöðu. Etlar Sambandið at bliva við at sita í andstöðu? Um so er, forstadi eg ikki við mínum besta vilja, at nakar velur Sambandsflokkin. Eg hevði so ikki gjørt tað. Tí, tað veit man, at ein andstöðu flokkur fær pørt einki av skafti. Eg rokni við, at Javnaðarflokkin kemur í landsstýrið og fær lógmannin

so tær stemmunar, ið Javnaðarflokkin fær, fara ikki fyrri onki, tað er sikkurt.

Eg vil biðja allar færoying-

ar fara á val tann 8. november og velja Javnaðarflokkin.

Javnaðarmaður

Sjómenn!

Minnist til at velja áðrenn tit fara. Og veljið javnaðarflokkin. Borg-anin fyrri skynsamum fiskivinnupolitikki!